

IVA
PEKÁRKOVÁ
PÉRA
A PERUTĚ

MLADÁ FRONTA

MLADÁ FRONTA

IVA
PEKÁRKOVÁ
PÉRA
APERUTĚ

IVA
PEKÁRKOVÁ
PÉRA
A PERUTĚ

MLADÁ FRONTA

JEDNA

Život je slepá jednosměrka se zákazem zastavení, napadlo mě v ten den.

Jela jsem v autobuse, přemílajíc si v hlavě tohle úsloví. Líbilo se mi — už jako nenasytnému stopaři se mi líbilo. Líbilo by se mi jako začátek povídky (která by se pak musela vyvinout do happy-endu), ale nebyla jsem si jistá, zda není jen efektní, nehluboké.

Myslela jsem na Patrika a na to, že on to bude vědět. A já mu budu věřit, že to ví.

Protože Patrikovi jsem vždycky věřila, že ví. Patrik měl už léta pro mě nová a nová překvapení. Dobrodružství a záhady, co jsme společně řešili a prožívali. Patrik si vážil ženy ve mně — a přece já si přes přátelství s ním uvědomovala, že jsem JEN žena. Zrovna dnes vlastně: jsem jen žena, která stavby mužského organismu, natož myslí, podle všeho nikdy nepochopí, i kdyby studovala psychologii dvacet let.

Autobus spojující sídliště Zahradní Město s mým domovem přibrzdžoval s funěním, v zatáčkách mě házel téměř do náruče mému zpocenému sousedovi na sedačce a drobně se třásl. To chvění jsem si dávala dohromady s příjemným pocitem mezi stehny a myslela jsem na Freuda. Důvěřovala jsem Freudovi a celkem jsem se ztotožnila s jeho teorií, že rozkoš se nevědomky učíme vnímat v infantilním věku; že naše zvyky, záliby i tajné sklony mají zdroj kdesi v nejhlubší minulosti jedince, v tom temném a nevinném období, kdy nejčistěji vstřebáváme i věci zvané nečisté.

Seděla jsem v autobuse — a už z toho jsem měla mít radost. Vyjížděla jsem z konečné — a lokty mám už vycvičené: umím se prodrat zástupem u dveří busu a bez rozpaků se posadím. Ze zoufalců klátících se mi nad hlavou si nic nedělám, a bje-li mě snad tu a tam nějaká postarší dáma do hlavy kabelou

(jakoby nerada, leč snažíc se mi tím samozřejmě naznačit, že bych ji měla pustit sednout), nevšímám si toho. Jedna z výhod tréninků v psychologii.

Seděla jsem v autobuse a dávala stehnům šanci vyprožít si rozkoš z natrásání. Každý ze série rafinovaných otřesů se podobal dobře mířenému doteku čísi plaché, ale obeznamené ruky. Při převedení do slov či představ to bylo opravdu vzrušující – jen jsem se nedovedla upamatovat, zda a jak silně jsem si tohle příjemno uvědomovala i předtím, než jsem četla Freuda. (Další z výhod tréninků v psychologii.) Pilným cvikem jsem se naučila poskytovat tělu tyhle drobné, ale nezbytné příjemnosti, nenáročnou úlevu z šedého všednodenního – a nebylo to vidět na mém těle, nedalo se to odhadnout z obličeje či přechíst z očí. I k tomu mi pomohla psychologie, tedy dušezpyt, jak mé oblíbené pavědě říkával Patrik. Člověče, poznej nejdřív sám sebe až do dna a pak teprv se plet druhej do života – pokud ti o to vůbec někdo stojí.

Psycholog je podle představ většiny lidí (včetně mě, když jsem začínala školu) jakýsi cynický, ironický satyr, kdosi mocný a nebezpečný svým břitkým pohledem do nitra druhých, kdosi VYCVIČENÝ v prokukování nejzazších záhybů dušiček, kdosi TRÉNOVANÝ v ničení iluzí o sobě samém. Hoho!

Teprve po třech ročnících studia jsem pochopila, že kromě základních snad faktů (které je třeba se naučit z paměti, aby člověk prošel zkouškou) nám ta škola nedá vůbec nic. Že psychologická a psychiatrická skripta nejsou ničím než sbírkou bezvýznamných frází a „zkušeností“ slavných lékařů, kterým můžeš věřit, ale nemusíš – a vyplácí se spíš to druhé. Ocelovým nožem neporaníš sklo, diamant lze opracovat jenom diamantem. A zkoumat lidský mozek mozkem lidským je obtížnější nežli brousit kámen: abys člověka „prokoukl“, musíš být břitší než on, ostřejší, tvrdší. Jenže to jde jen u někoho. U někoho podobného tobě, a přece jednoduššího. Je-li

složitější, anebo prostě jen jiný, pak ho můžeš vypošlechnout, můžeš ho i chápat (dejme tomu), ale tvé zpytavé oko klouže po jeho neprokouknuté, dráždivě celistvé lebce jak čepel skalpelu.

Kolikrát za mnou přišly kamarádky (či spíš spolužačky) z gymplu: Ty seš ten PSYCHIATR, ten analysta, ten doktor. Porad' nám, co si máme počnout s mužem, s dítětem, co si myslíš o mé tchýni... (Psycholog je tvor obávaný. Ne však, známe-li se s ním takzvané dobře.) Zprvu jsem poslouchala – přestože nejsem ani psychiatr, ani doktor. Ale když jsem se pak pokoušela radit, docela vážně hledat řešení, dozvídala jsem se: Co ty, svobodná, můžeš jen tušit o problémech nás, vdaných žen a MATEK?!

Slovo matka ty dívčiny vyslovovaly přesně v duchu plakátů a transparentů, co mně jen zacláněly po ulicích výhled na svět. Matka jako vrchol ženy. Socialistická rodička socialistických dětí. Matka – poslušná samička, s tupou vytrvalostí produkující nové a nové khaki soldáty, kteří jednou hrdinně padnou v boji za lepší svět.

Nevěřím, že by kdy mohl být lepší svět. A existuje-li svět méně obludný, méně šedý a bezvýrazný než ten, v kterém žijeme, pak jsem přesvědčena, že jeho hledání je otázkou spíše prostoru než času. Což si ovšem nechávám pro sebe.

Moje radící se spolužačky ve skutečnosti nechtěly radu. Chtěly někoho, kdo je vyslechnе, polituje, přikývne – nanejvýš pronese myšlenku vlastní, od těch jejich nepřiliš odlišnou. Cítila jsem, že s tímhle rysem většiny lidských povah se budu setkávat dnes a denně, že moje nebohá plavá hlava bude už navěky poslouchat jen stížnosti a nářky, dokud ji (předčasně) nesložím do hrobu.

Většina pokusů o diskusi na přednáškách našich lektorů končívala blahosklonným odkazem na skripta, na citáty klasiků či rovnou na svatou trojici Marx-Engels-Lenin. Univerzita,

kteřá měla přece učit lásce k lidem, z nás pomalu a vytrvale vyráběla hejtnko povznesených, študovaných misantropů. Snažila jsem se ještě pořád poctivě šprtát, ale budoucnost, budoucnost po škole, nepřijemně se přibližující, neměla už ani nádech té barvy ranních červánků. Ne, neviděla jsem realitu černě. Viděla jsem ji šedě, šedě, jak na málo kontrastní amatérské fotce. Tak šedě, jak šedé bylo jaro kolem nás.

— 2 —

Ach ano, bylo jaro. Či vlastně předjaří. Zaprášené sýkorky čířikaly, přeletující po zaprášeném křoví, a zejména koňadry volávaly „Ty si vůl!“ s jedním mým přítelem ornitologem, který ten cvrlikot vydával za koňadří vyznání lásky.

Jaro šlo Prahou. A na zaprášených prutech zlatice v naší vilové čtvrti nechalo pukat poupata: zářivě žluté květy se vyhrnuly do prostoru a rozzářily na okamžik svět, abychom za pár dní nato šlapali po zprůsvitnělých, oplihlých kvítkách, sražených prvním jarním deštěm. Břízy vystrkovaly špičičky lístků zelených svěže jak naivita, letošních lístků, co dosud neokusily nuselské spady popílku a sirných zplodin.

Bylo jaro a lidé u vědomí, že Matka Příroda na jaře kopuluje, kopulovali taky. Na jaře každý dohání či aspoň touží dohánět to, co zmeškal za celý minulý rok. A zmešká za následující.

Mé spolužačky, Vdané Ženy a Matky svých Děti, vláčely své ratolesti po rozvoněných ulicích s razancí po zbytek roku nevidanou – a při nedobrovolných pohovorech (z mé strany nedobrovolných) mi líčily své trable, jež v tomto ročním období spíše než podobu válečkem hrozící tchýně braly na sebe tvář neuspokojivých manželů. Ty to neznáš, poučovaly manželky a matky. Ty nejsi vdaná. Nemáš děti. A jakkoli mě tyhle nářky nebavily, přece jen jsem jim naslouchala: Ty výlevy přinášely uspokojení, neboť mě neustále přesvědčovaly,

že být sama a být free je to nejlepší, co se může stát holce v pětadvaceti.

Jaro na mě nepůsobilo. Byla jsem free právě tak i na podzim, v létě jsem byla free třeba v kupce sena, v zimě v bytě, v autě nebo někde v chajdě, neboť být free přímo na sněhu jsem se odhodlala pouze jednou a stálo mě to zánět močového měchýře. Nedovedla jsem si představit usadit se a zmoudřet, jak té redukci prostorů světa na kuchyň, manželské lože a plenami zvlhlou koupelnu říkala moje bábi. Nedovedla jsem si představit žít jinak, než jsem žila, mít někoho, komu je třeba vysvětlovat, vymlouvat se či lhát, mít jediný (a to povinný) rýček na zahrádku. Nebýt v mém věku provdaná, nemít děti, nenosit se po ulici zavěšená do někoho, kdo se už pár týdnů nemění (takže je naděje, že si tě vezme), či se aspoň nehonosit srdcem zlomeným po dávné Velké Lásece – to bylo v tom úzkém, šedém, plánovaném, normálním a normalizovaném světě čímsi trestuhodným. Nebýt Patrika, začala bych asi brzy pochybovat o svém vlastním zdravém rozumu.

– 3 –

Patrik byl nezkrotný a živočišný blázen s dokonale prořezanými mozgovými záhyby. Byl nádoba hříchů a pramen moudrostí.

Děvkař profesionál a básník amatér.

Univerzitně vzdělaný instalatér a samozvaný výzkumník na všech zapovězených polích vědy.

Spisovatel, jenž píše do šuplíku, a malíř, co kreslí pro známé.

Fotograf života, kterému nejednou policajti vytáhli film z aparátu a spisovali s ním pak protokol.

Astronom, hudebník i hvězdopavec.

Neohrabaný horolezec padající ze skal a objevitel starých štol, ve kterých se pravidelně ztrácel.

Patrik byl nadaný a pilný, jenže nespoutaný. Mohl by, kdyby chtěl, jak říkávala jeho nešťastná maminka.

Potíž byla v tom, že to, co skutečně chtěl, Patrik obvykle nemohl. A Patrika (tak jako mě) nesmírně přitahovaly právě ty věci, co se nemohly; věci, co nebyly amorální, avšak nemohly se — a tím pádem škála jeho zájmů byla nepřeborná.

Patrik byl pro mě člověk — cosi nesmírně vzácného v tom našem únavou zešedlém světě. Člověk, s nímž jsem si rozuměla beze slov i v slovech. Za léta, co jsme se znali, vybudovali jsme komunikační systém založený na naší podobnosti a fungující díky rozdílům. Hádávali jsme se do krve, jen abychom se na něčem ještě lépe shodli. Ztráceli jsme jeden s druhým čas — a přece jsme se potřebovali.

V tomhle umřelém, teskném předjaří byl Patrik ten jediný, s nímž jsem se nikdy nenudila, přestože na něj byl spoleh. Tudíž vlastně jediný opravdový přítel.

— 4 —

Otevřít přišla toho dne paní Fišerová. Otvírat chodila vždycky paní Fišerová, přestože v úterý v podvečer nikdo jiný než já nepřicházel. Přicupitala dřív, než Patrik stačil vylézt ze své kukaně, a to jen proto, aby mě mohla uvítat s úsměvem tak tupě formálním a radostí tak špatně hranou, že kopnutí do pozadí by řeklo o jejím vztahu ke mně míň. „To si tý?“ pronesla paní Fišerová a otevřela dveře dokořán. „No že ses zase objevila! — Pátóó!“ zvolala se svou nasládlou a učitelsky tučnou blahosklonností směrem ke kukani svého sedmadvacetiletého synka — „máš tady návštěvuú! Viola se na nás přišla podíváát...“ Protáhla jsem se dovnitř a co nejdřív zmizela u Patrika. Zubaté úsměvy společenských žen a dívek nenávidím a neumím — a ani psychologie mě dosud nenaučila cítit se dobře v prostředí, kde jsi nerad viděn. Krom toho nenávidím, když mi někdo říká Viola.

„Čau, Fialko!“ uvítal mě Patrik a u něj v kukani už mi bylo fajn. Na rozdíl od morbidně vycíděného zbytku bytečku, který permanentně páchl kuchyní a velkým prádlem (což nevím, jak se paní Fišerové podařilo při udržování své pouze tříčlené rodinky), bylo Patrikovo zákoutí oázou vůně prachu, knih, plakátů a starých fotek, které měl vylepené po stěnách. Patrik spával na gauči, v jehož útrobách schovával indexové knížky, nemravné fotografie a lahvičky bílého (což vše nesměla vědět a podle všeho nevěděla jeho máťka), a nad svou hlavou měl vyvěšené obě půlky tváře Měsíce, na protější zdi zářila sluneční koule, z níž se vysouval ohnivý jazyk. Přehoz na posteli už za mnoho nestál (Patrik na něm spával jen pod dekou a bez prostěradla), na spoustě míst byl prodřený a tam, co Patrik ukládal hlavu, nesl stopy po ne právě často mytých vlasech. Na krásu Patrik dosti kašlal. Měl však specifickou vůni, která zřejmě působila na holky, což usuzuji z toho, že působila i na mě. Když jsme si povídali, obvykle já jsem ležela v posteli, fuseklemi mazala celkem ještě čerstvou stěnu pod Sluncem a s hlavou v dlaních Patrika poslouchala. Ten seděl na židličce bez opěradla, lokty opřené o kolena, prstama si držel bradu a přes ty prsty artikuloval. Mluvili jsme tiše, neboť i stěny mají uši (a v paneláku obzvláště), a přes zvukovou clonu Pink Floydů, jejichž snad úplně všechny desky se Patrikovi podařilo vypůjčit a přehrát, a kteří k malé radosti hudebně (a nejen hudebně) konzervativní pí. Fišerové vřeštěli z vrzajícího, zpočátku už rozbitého magnetofonu.

Za celou dobu, co jsem ho znala, se Patrikovi až před nedávnem zdařilo vybojovat si svůj životní prostor. Paní Fišerová soudila, že „i ta Viola v tom má prsty“, a nevylučuju, že měla pravdu. Podporovala jsem to nemladé již dítě v jeho VYLOMENINÁCH a ve snaze být svůj — a ostatně ten obrovský zrezivělý zámek, kterým si svou OHAVNOU KUKAŇ drze zamýkal, byl můj dárek k jeho pětadvacetinám.

Patrikovi bylo o dva roky víc než mně, ale ve spoustě věcí byl tak rozkošně dětsky bezbranný a nepraktický! A právě to mě k němu přitahovalo. Bylo to zvláštní, protože jinak mě to vždycky táhlo k lidem skutečně starším. Zkušeným a otrkaným. K takovým, co už život víceméně prožili a byli schopni hodnotit ho jako celek... Ale Patrik měl vlastně spoustu životů. V některých byl vyspělý už ve čtrnácti, v těch jiných zmožděť odmítal. Zvláštní směska dospělosti s dětstvím, smutku i perzistující naivity přetrvávala v Patrikovi roky.

Samozřejmě, že si Patrik léta přál odstěhovat se od rodičů. Prání, jež bylo zprvu pubertálním snem, postupně přerůstalo ve zcela přirozenou touhu po osamostatnění, jenže bez možnosti realizace. Mnozí vrstevníci se oženili a budovali svá hnízda, ale Patrikova žízeň po svobodě a klidu se nedala tímto naplnit. A tak živořil dále v pátém patře paneláku, KRABICE, kterou nenáviděl.

Nebylo valné naděje, že by se mu povedlo sehnat v Praze byt, na to měl příliš málo známostí v těch správných kruzích. Nejjednodušší by samozřejmě bylo najít si nějakou zralou ženu a přistěhovat se k ní, jenomže to by Patrik přes srdce nepřenesl. Taky by se mohl odsunout z Prahy a začít dělat u podniku, který svým zaměstnancům opatřuje byty. Nebo jít hledat na Mostecko, do měsíční krajiny zaneřádané sirnými dešti a nemocemi dýchacích cest, kde je dnes snadné sehnat volný byt. Kde zděšení a usilovní ochranáři oslavují každou pampelišku, která vyrostla na haldách.

Jenomže Patrik neuměl bez Prahy žít, tak jako jsem to neuměla já – a snad skoro nikdo z lidí, co nám byli blízcí. Měl v Praze rodiče s takzvaně nadměrným bytem (dva pokojíky, hala a kuchyňka) – a tudíž neměl nárok ani na svobodárnu. Situace jasná a neřešitelná, či přinejmenším neřešitelná s využitím prostředků, které jsme znali. Ostatně neřešitelným situacím jsme už pomalu přivykali. Bylo jich jenom trochu moc.

„Maminka se na mě zase zlobí,“ podotkl Patrik s nádechem infantilnosti v hlase, jakmile spustil svoje Pink Floydy. „Když jsem šel ráno z domu, nechal jsem v dřezu hrnek od kakaa a na plotně OHAVNĚ špinavou pánev od vajec. Maminka mi uložila za trest dvakrát denně luxovat po celý příští týden.“

Rozchechtala jsem se.

Paní Fišerová byla učitelkou, která v čtyřletých cyklech dětičky provázela od kašičky až do čtvrté třídy. Tudíž v čtyřletých cyklech Patrik dospíval z prvňáčka až k čtvrtákovi, aby potom přes prázdniny opět trapně omládl a vše se mohlo opakovat. Momentálně, tuším, byl ve druhé.

„A maminka mi řekla, že přijde na inspekci té mojeí ohavné díry, neboť jí odsud do bytu začali vylézat škvoři.“

Žáček Patrik konstatoval s anglickou ironií pokaždé něco nového. Jednou z roztržitosti vstoupil do obýváku v kanadách a po dva měsíce pak dvakrát denně skrápěl asi tři sta padesát maminčiných saint-paulií, s konývkou v ruce a utřením ve tváři. Jindy po něm zůstala prouha na vaně a bylo mu uloženo velké prádlo. Toho se ovšem Patrik ujal s rafinovaností sobě vlastní: naskládal do vany vrstvy bílých prostěradel, cích, ponožek a pestrobarevných triček, posypal všechno štědrou vrstvou prášku na praní a napustil na to horkou vodu. A když pak paní Fišerová mořila v odbarvovači papouškům podobné košile a prostěradla, rozhodla se patrně, že propříště již svému potrhlému potomkovi nic podobného nesvěří. Mohl jí samozřejmě něco takového provést už s její sbírkou afrických fialek, jenže těch mu – jako živých tvorů – bylo líto.

Nesplnit svěřené mu úkoly se Patrik neodvážil. A tak (pro klid v rodině) luxoval alespoň jednou denně – před odchodem do práce, když rodičovstvo ještě spalo. Jakmile se vypoťel z postele, vzal si Patrik z komory lux, zapnul ho, položil na koberec a sám se položil vedle něj. Na ústí roury pak přikládal

dlaň, čímž reguloval výšku tónu až do zdařilého vytí, takže to znělo, jako by jím opravdu přejížděl po koberci.

Paní Fišerová, ač nepochybně pokaždé vzburcována z libého spánku, naslouchala s uspokojením. A Patrik, napůl dosud v limbu, se zavřenými víčky a poloúsměvem v rozespalé tváři, luxoval a luxoval s urputnou vytrvalostí.

— 5 —

Paneláky na Zahradním Městě.

Dost často jsme zírávali na ty šedivé bednoškatuloidy na Patrikově sídlišti. Snažili jsme se pochopit, proč ve své monstrózní podobě musely vyrůst — což bylo dosti bolestivé jako ostatně snaha o pochopení téměř čehokoli kolem nás. Věci i vztahy jako by se sesouvaly, řítily se dolů a vpřed, za zářnými zítřky, na které všichni — a povinně — jsme se už od nepaměti měli těšit. Těšit se, tužit a uskrovnovat se, až — až jednou...

Nikdo už socialistické zítřky růžově neviděl, ale přece lidé, zcela soukromě, taky tak do budoucna uvažovali: mládež se nemohla dočkat, až jim bude šestnáct a osmnáct. Rodinky se těšily, až dostanou družstevní byt a až si budou moct dovolit auto.

Nás dva s Patrikem však budoucnost svým kouzlem nelákala. My jsme nechtěli někam dojít, něčeho dosáhnout, vyčkat si blaho. Chtěli jsme žít, žít okamžikem, vychutnat naplno ty vzácné momenty, co pořád ještě měly barvu a chuť.

A všude kolem nás neznámá síla přikazovala lidstvu budovat věci obludné. Věci nesmyslné. Věci středně šedé a pro národ šedě myslící jen málo nápadné.

Plakáty ochranářů ve vitrínách zobrazovaly kytky a zvěř a pokládaly řečnickou otázku lidem, co vůbec ještě zvedli hlavu, když procházeli okolo: Přežijí rok 2000?

Přežijí naše lesy, naše řeky, hory, kytky, kraj?

Stříbropěnná Vltava se pění nestříbrně už od celulózky ve Větrní, Labe se tak jako za praotce Čecha valí svým korytem

směrem na sever a na Západ a se staročeskou vyrovnaností přijímá do lůna zplodiny z továren a toxické splachy z polí. Neduživé lesy se mění v pásy holosečí, hory tiše umírají pod šedými nánosy popílku a záplavami kyselého deště. A lidé bydlí v betonových bunkrech, nad sebou, pod sebou a vedle sebe, v racionálně zbudovaných jednotkách, pijíce všichni z jednoho potrubí a serouce do stejné trubky, která sestupuje panelákem od prdele k prdeli.

Brontosaurus to nepřežil, konstatovaly vývěsky ochrannářů, přežijeme to my?

Nevěděla jsem a ani mě to nezajímalo. Nechtěla jsem myslet na budoucnost, protože pokaždé mě rozbolela hlava.

Ale přece jen jsem si strašně přála, aby přežilo aspoň Něco. Něco, co vystrčí žlutá a zelená tykadélka zpod závalu špíny a radioaktivního odpadu. Něco, co zakmitá očima na štopkách a rozběhne se žít, šoustat a milovat. Barevné, odvážné, živoucí Něco. To Něco, co jsme s Patrikem už léta hledali.

— 6 —

Zahradní Město byl samozřejmě název čtvrti plné všeho jiného, jenom ne zahrad. Ještě tak Strašnice nebo Hrdlořezy, ty mi ponurou neutěšeností seděly k okrajovým pražským končinám, ostatně i Bohnice a Pankrác, jejichž jméno už asociativně upomínalo na blázinec a věznici značně proslulou, mi k Praze patřily. Avšak Zahradní Město bylo samo sobě výsměchem. Mezi panelovými novostavbami (tak uniformními, že prakticky žádná neobeznámená návštěva nenašla tu správnou ulici, správný blok a vchod) stála jen embéčka na příjezdových cestách a kontejnery s odpady; tu a tam trčel holý keříček či polámaný kmen stromku — a zbytek vyplňovalo bláto. Bláto tu — s přilnavostí proměnlivou podle momentálních srážek — vytrvalo už po léta a z roku na rok se slibovalo, že bude proměněno v trávníky, záhony či dětská hřiště.

Což se samosebou nikdy nestane, nicméně obyvatelé se denně čvachtali blátem ke stanici autobusu Jahodovou, Jasmínovou či Jetelovou ulicí, ženy klábosily na nárožích Višňové a Borůvkové, a přes křižovatku Rybízové s Třešňovou se projíždělo dolů na Spořilov.

Nevylučuji, že v Jetelové se dalo v létě narazit na pár trojlístků, ale o višních nebo o rybízu tu neslyšeli ani pamětníci – a na třešně či na jahody se v zelenině pod kopcem stávaly fronty, když přišel jejich čas.

Patrik bydlel v Ostružinové.

Voňavý a temně fialový název, přínáležející však bohužel jen pravoúhlému betonovému bloku, s dírami mezi panely vyspárovanými černým dehtem. Naproti stála stejná krabice, vlevo i vpravo taktéž, a stejný obrázek se ti naskytl, když jsi vyhlédl z kuchyňského okna k Strašnicům namísto ke Spořilovu. Zahradní Město ve své bezživotné morbiditě obsazovalo celý kopeček.

„Krabice,“ procedil Patrik přes zuby sevřené letitým zhnušením. „Krabice. Di do prdele s tvejma bednoškatuloidama. To si ty krabice nezasloužejí. Krabice,“ vychutnával stupiditu slova, jež podle jeho názoru vystihovala vše. „Králíkárny. Kotce. Teda hovno. Králíci sou bílý a černý. Strakatý a hnědý a grošovaný a kropenatý. Červenovoký a hnědovoký. Zabitý a nezabitý. Jedlý a nejedlý. Jen ty kurvy lidi, Fiali, ty sou všechny stejný!“

A širokým gestem, které jsem už tak dobře znala, mi nabídl protější panelák. Cítili jsme se ukřivdění, zaskočení tím, že musíme žít v tomhle světě, jenž každému nabízí jen sériovost. Patrik trpěl pohledem na protější okna, seřazená s obludnou pravidelností, trpěl stíny lidiček za záclonou – ale daleko víc ještě trpěl tím, že on sám bydlí ve stejné betonové krychli, trpěl svou anonymitou. Protože možná někde z protějších oken večer co večer vyhlíží kdosi, jehož hnus je naladěný na stejnou vlnu – ale Patrik ho nezná a nikdy nepozná, nerozliší ho.

Nade dveřmi kukaně viselo jedno z Patrikových výtvarných děl. Rozlínkoval čtvrtku na pravidelné čtverce, jež nechal přechuhovat do ztracena — a v každém čtverečku, v každém tom kotci pro pár živočichů prsatá a stejná samice stereotypně souložila s břichatým a stejným samcem, opatřeným pyjem hodným závisti. (Patrik byl zřejmě lehký falocentrik.) Neutrální a nehybné děti, nerozeznatelné od sebe navzájem, se namnožily v každém ze čtverců — a Patrik k tomu dolepil heslo (tištěné žlutě na rudém podkladě tak jako většina hesel), heslo hlásající: Socialistická rodina — základ státu. Každý kotec měl svoji vlastní barvu, Patrik si kreslil pastelkami tím svým stylem jemných čáreček a stínování, tím trochu už staromódním stylem, který však nádherně vystihoval bezvýchodnost — a protože měl smysl pro odstíny barev, postavil ho tu na hlavu a vyrobil tak odpuzující škálu barviček těch rodinných kotců, že pohled na šedivý protější blok působil proti tomu téměř přirozeně.

Zprvu jsem nechápala, jak si někdo takovou stupiditou může ještě zdobit byt. Ale Patrik nehledal pro sebe krásu. Hledal pochopení. A šel na to ostatně od lesa — na tohle právě tak jako na všechno jiné.

Protější blok má devět stejných vchodů. Každému vchodu přísluší sedm stejných podlaží a z každého podlaží vedou dveře do tří stejných bytů. V protějším bloku je tedy 189 téměř identických obytných jednotek, zařízených sériovým nábytkem a obydlených sériovými lidmi. Sériovými rodinami se sériovými tatíky, ale především sériovými matkami a sériovými dcerunkami.

Patrik se rozhodl, že je vošuká. Sériově.

Plán absurdní a cynický. Plán sebezničující. Plán beze smyslu. Plán, o němž jsem se mu tenkrát dlouhou úvahou snažila dokázat, že je i neproveditelný.

Jenomže Patrik mě přechůral. Patrikovi se vedlo a na chvíli se mu dokonce zalíbilo v roli panelového Dona Juana.

Nejprve zvolil Patrik věkové hranice. Horní podle vlastní chuti a zachovalosti objektu, spodní tak, aby ho nezavřeli. V praxi byl tedy ochotný šukat dívky a ženy od patnácti tak do pětačtyřiceti.

Potom Patrik zvolil metodu.

To nebylo tak obtížné. Patrik byl přece instalatér. Vystudoval sice architekturu, avšak zhnusen rozdílem mezi teorií a praxí vzdal marný boj o koryto a začal se živit rukama. Hlavu si nechal na myšlení. Instalatér Patrik tedy obcházel (v pracovní i mimopracovní době, což bylo celkem jedno, protože nikdo u nich v podniku nebyl příliš kontrolován, zda dělá skutečně to, co má) celý sousední bednoškatuloid. Navštěvoval jeden byt po druhém, zvonil postupně a systematicky u každých dveří a řka, že je z domovní správy, tázal se, zda není potřeba v bytě něco spravit.

Obyvatelstvo jávalo, děkovalo, radovalo se, a provedl-li Patrik skutečně nějakou údržbu, nešetřilo padesátkami pro toho hodného instalatéra, který k nim byl seslán nečekaně jak hvězda nebeská.

A Patrik si prohlédl ženštiny, nenápadně se vyptal po počtu a druhu ostatních členů famílie, a příležitostně zapůsobil. Zbytek už závisel jen na Patrikově osobním šarmu a vynalézavosti, na jejíž nedostatek si tedy rozhodně nemohl stěžovat. A tak z Patrika mohl být úspěšný dobyvatel. Kdyby chtěl.

Jenomže Patrik svoji metodu tenkrát vyzkoušel, ohodnotil – a ztratil o ni zájem.

Paní Fišerová měla pravdu: Nápadů má Patrik nepřeberně. Jenže nic nedotáhne do konce.

Jela jsem v autobuse a v zatáčkách padala na rozložitého souseda po levici. Smrděl či voněl potem a celodenní únavou: